Entered and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 191. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 18. серпня, 1922. VOL. XXX. No. 191. Jersey City, N. J., Friday, August 18, 1922. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ВИЖИДАЄ ВИРІШЕННЯ СТРАЙКУ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ НА НИНІШНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

ВАШИНГТОН, Д. К., 16. серпня. — Нині заповіджено в Білому Домі, що президент Гардинг здержиться зі своїми планами звер... конгресу і до народу у справі страйку на зелізни...

До сього спонукало його те, що представники зелізничих компаній збираються на нараду з представниками чотирох великих зелізничих нестрайкуючих юній, котрі приняли на себе обовязок посередничити ради покінчення страйку шапменів.

Міжтим президент Гардинг ще намагається вплинути на обі противні сторони задля помирення, але якщо нюйорська конференція розібється, так він таки візьметься до вирішення справи через Конгрес.

УГОДА В УГЛЕВОМУ СТРАЙКУ ПОСТУПАЄ ВПЕРЕД

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО, 16. серпня. — Президент майнерської юнії Луис заявив нині, що углеві компанії дальше підписують угоду з юнією в справі покінчення страйку.

Компанії, які вже досі підписали умову, добувають річно 70 міліонів тон угля.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНГ ПРОТИ УГЛЕВИХ НАЖИВНИКІВ

ВАШИНГТОН, Д. К., 16. серпня. — Президент Гардинг має намір у свому предложенню до Конгресу у справі страйків домагатись також уповажнення для державної углевої комісії установляти ціни на уголь, аби в той спосіб охоронити публику перед визиском зі сторони наживників.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАСУДУ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ В РОСІЇ

БРУКЛИН, Н. Й., 16. серпня. — Тут відбулось нині російське віче, на якому ухвалено протест проти большевицького смертного засуду на 30 соціялістів-революціонерів в Росії.

ХОТЯТЬ ВІДБИРАТИ ДЕРЖАВНІ ГРОШІ, ПОКРАДЕНІ ВЧАСІ ВІЙНИ

ВАШИНГТОН, Д. К., 16. серпня. — Міністер судівництва Догерті звернувся в листах до голови судової комісії сенату і голови судової комісії палати послів Конгресу, з предложенням, щоби Конгрес ухвалив додаткове законодавство, яке уможливило би правительству скаржити цивільною дорогою тих наживників, котрі вчасі війни збогатились крадіжю державних гроший.

Він зазначив, що теперішнє законодавство не дає змоги правительству судовою дорогою потягати сих, що допустились на державі крадежий, потягати до одвічальности.

Міністер Догерті вірить, що коли буде ухвалене відповідне додаткове законодавство, то він зможе ще богато державних гроший відібрати від наживників для держави.

АНГЛІЙСЬКЕ УГЛЕ ДЛЯ АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 16. серпня. — Нині прибуло сюди з Англії 5 кораблів, наладованих углем для зелізниць і промислових установ в Ню Йорку.

Ладунок виносив 30,000 тон. В дорозі, на Атлантійському океані, є ще кількасот тисяч тон, які небаром прибудуть до американського берега.

ВИВІЗ ЗОЛОТА З АНГЛІЇ ДО АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК, Н. Й., 16. серпня. — Тутешній банк Кун, Леб і Ко. одержав повідомлення, що англійські кораблі везуть для нього нову посилку золота на суму $2,385,000.

Сього року та банкова фірма одержала вже з Англії золота на суму близко 30 міліонів долярів.

12 ОСІБ ЗГОРІЛО В ЖИДІВСЬКОМУ СИРОТИНЦІ

МОНТРОЛ, Квібек, Канада, 16. серпня. — Вчера пізно вночі вибух пожар в жидівському сиротинці для хлопців у Шобридж, в провінції Квібек.

Огонь був сильний і скоро захопив увесь будинок. Ратуватись з огню було вельми трудно, бо не було пожарних драбин.

Ратувала сільська пожарна сторожа до рана. Рано найдено у згарищі 12 трупів, в тім сирот а також настоятеля, його жінки і двоїх дітий. Прочі сироти вирятувались, спускаючись з вікон на скрутлях з простирал.

ДЕЛЕГАЦІЯ МУРИНОК У ПРЕЗИДЕНТА

ВАШИНГТОН, 14. серпня. — У президента Гардинга звилася делегація Муринок та просила його постаратися о припіспішення ухвалення закона проти линчів (самосудів), що вже від довшого часу є предметом пиливих нарад конгресу.

АРЕШТУВАЛИ СТРАЙКАРЯ ЗА ПІДЛОЖЕННЄ БОМБИ

НЮ ЙОРК, 15. серпня. — В Норт Берґен, Ню Джерзі, арештовано нині вечером Гароляя Грасбізда, 21-літнього страйкуючого робітника зелізничих варстатів зелізниці Вест Шор, за те, що мовляв він мав належати до банди, що кидала бомби на особовий поїзд минувшої неділі.

ХОЧЕ ПРОДАТИ ГРІБ РОДИЧІВ.

До нюйорського суду вплинуло недавно подання одного Мортона Сульцера, в котрім сей просить суд о дозвіл продати нагробник, уставлений на гробі його родичів. Як каже подання, нагробник коштував його 8,000 долярів, а гроший треба йому тепер на се щоби боронитися перед закидом злодійства, о яке його обжаловують.

Судья, котрий мав розбирати подання був так обурений просьбою Сульцера, що він накинувся на аплікацію як на найогиднійшу просьбу, яку він колинебудь бачив за свого довголітнього урядовання. Він відмовив просьбі.

ЗНОВ ПОГОЛОСКИ ПРО БОМБУ НА ПОЇЗДІ

Урядники зелізниці Шікаго енд Істерн Илинойс Рейлровд кажуть, що хтось кинув бомбу на особовий поїзд, сеї зелізниці, як він переїздив через місцевість Евансвил, Індіяна. Бомба мала вибухнути в поїзді, а-ле не наробила ніякої шкоди.

Очивидно, урядники складають вину за вибух на страйкуючих зелізничих робітників.

НАВІТЬ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР БАВИТЬСЯ В ПІДОЗРІННЯ.

Генеральний прокуратор (міністер судівництва) Догерті мав заявити, що після одержаних його урядом донесень, лени синдикалістичної організації Промислових Робітників Світа („Ай - Даблю - Даблю") проявляють живу діяльність в страйку робітників зелізничих варстатів.

Рівночасно Догерті мав видати осторогу до всіх зелізниць, щоби вони стерегли всі зелізничі мости перед можливими напастями.

ДІТИ ПОРОДИЛИСЯ НА ЗАДЕРЖАНИХ СТРАЙКОМ ПОЇЗДАХ.

До Лос Анджелес, Каліфорнія, приїхав нині особовий поїзд зелізниці Санта Фей, котрий був задержаний через страйк недалеко міста Селігмен, Аризона. Коли поїзд ждав далеко від людських осель на скебівську залогу, на ньому вродилося двоє дітий. Діти породилися щасливо але матери й пасажири мали не мало клопоту, коли діти вже народилися, а на поїзді не було ніяких приналдів, потрібних для пілкування новонароджених.

КОРАБЕЛЬ ЗАТОПИВ ЛОДКУ.

Портова лодь до тягання великих кораблів в порті „Кларенс Гавленд" попала в нюйорськім порті на дорогу „Ровнокови", кораблеви нафтової компанії Тексас. Лодь перевернулася від удару на хребет, причім на ній згинуло двоє людий. Капітана та трох моряків вратували моряки з корабля, що був причиною нещастя.

КАЛІКОЮ ЧЕРЕЗ 39 ЛІТ.

В нюйорськім шпиталі для калік та паралітиків почали недавно шпитальні послужниці вчити ходити 43-літнього Фредерика Берга, котрий ще 14-літнім хлопцем заслаб на діточий параліж і від того часу не мав власти в ногах. Тепер по 39 роках паралїжу почав він наново вчитися ходити при помочі куль та при допомозі двох доглядчиок, тримаючих його під руки.

ОДИН ПОЛІСМЕН АРЕШТУВАВ ДЕВЯТЬОХ БАНДИТІВ.

Нюйорський полісмен Френд Францоне каже, що він арештував сам один девятьох бандитів. Стояв він на своїм становищи, коли побачив авто, ідуче зпездовоною скорістю. Він приказав шоферови задержатися, але сей не послухав. Полісмен сейчас виняв револьвер і почав стріляти до авта. Він віддав три вистріли, з котрих послідний пробив гумове колесо автомобіля, наслідком того автомобіль мусів станути. Полісмен тоді кинувся з добутим револьвером до ідучих і арештував їх всіх девятьох. Їх привів на поліційну стацію, тут вже були другі полісмени, котрі ствердили, що задержані пасажири авта лишень-що побили одного купця і стріляли до його робітників.

БАВАРІЯ МАЛА ПОЛАГОДИТИ СВОЄ НЕПОРОЗУМІННЯ З БЕРЛІНОМ.

Граф Гуго Лерхенфельд-Кеферінг, баварський премієр, та другі баварські делегати, що відбували з президентом німецької републики Ебертом наради в справі непорозумінь межи Баварією та Німеччиною щодо способів охорони републики, мали вже дійти до якогось компромісу в тій справі. Ціла афера, котра на думку загграничних глядачів грозила розбиттєм німецької державної єдности, покінчилася мирно полагодою.

УЧИТЕЛЬ ПЛАСТУНІВ ВЧИТЬ БАНДИТІВ

Хлопці, члени пластунського („бойс скавтс") відділу в Ролей, Норт Каролайна, розповідають, про відважний вчинок свого 20-літнього учителя Троя Бокома. Коли хлопці були на прогульці в горах, проти них вийшли з ліса два бандити з револьверами в руці, пробуючи настрашити хлопців та відобрати їм дещо добра й гроший. Учитель, не довго думаючи, вдарив одного опришка кулаком по зубах так сильно, що сей відразу впав на землю, пускаючи при тім револьвер. Учитель схопив револьвер і наставив його перед ніс другому бандитови. Сей не супротивлявся і віддав револьвер. Учитель дав їм „лекцію" про нападаи, а потім віддав їм револьвери і порадив покинути непідходяче ремесло.

СОЦІЯЛІСТИЧНА ПАРТІЯ ЛАГОДИТЬСЯ ДО ПОЛІТИЧНОЇ БОРОТЬБИ.

ШІКАГО, 14. серпня. — Заряд соціялістичної партії проголосив свою політичну програму, якої вона буде придержуватися при сьогорічних виборах.

Заява каже, що підприємці почали боротьбу за „отвертою шапою" і тому соціялісти повинні боротися за удержанне 44-годинного дня праці, права до організації та мінімальної робітничої заплати; рівночасно партія буде вести пропаганду за публичною власностю всіх „публичних" підприємств та природних богацтв, за заборону діточої праці, за оподаткованнем посідачів землі та домів до повної суми аренди, з них побираної.

ОТАМАН ЗАБОЛОТНИЙ ЖИВИЙ.

ХАРКІВ, 8. серпня. — Українське Телеґрафне Агенство в свій час спростовувало чутки, які зявилися в закордонних газетах про розстріл одного з найбільш активних повстанців отамана Заболотного.

Нині воно отримало цілком певні відомости з Харкова про те, що отаман Заболотний живий.

Він дійсно був захоплений большевиками і відправлений до Харкова, але свої люди його визволили, і тепер знову повернувся й керує своїми повстанськими загонами.

Такби казати, знову приступив до виконання своїх обовязків.

20 ЛІТ ТЮРМИ ЗА ОДИН РАБУНОК

Бруклинський судья Мекмегон засудив 21-літнього Френка Ді Мартіні, обвиненого за оружний напад на крамницю, на 20 літ тяжкої вязниці. Обжалований зрабував в білий день 1.200 долярів і втік з добичею але зараз потім посварився зі своїми товаришами за поділ лупів. Сварка й навела поліцію на слідн рабівників.

ГОРІВКА ЇХАЛА ЯК ПОКЛАДКИ.

Федеральні агенти для відкривання переступників проти прогибіційного закона відкрили в Ню Йорку 300 фляшок, запакованих в пачці, зазначеній написою: „Свіжі яйця".

Другі агенти відкрили крамницю з горівкою в одним нюйорським шевським варстаті.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В АНГЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ В СПРАВІ МАЙБУТНІХ ВИБОРІВ ДО ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ НА ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ

ВІДЕНЬ, 22. липня. — Дня 6. липня, 1922, поставлена була в англійській палаті громад інтерпеляція в справі намірених виборів до польського сойму у Східній Галичині. Інтерпеляція звучить:

„Посол Мослі питається премієра, чи польське правительство наміряє перевести вибори до польського сойму у Східній Галичині і чи, з огляду на те, що згідно 91. артикулом договору із Сан-Жермен, — самі тільки аліянтські і заприязнені держави можуть розпоряжати правами до Східної Галичини, зроблено яке представленнє супроти польського уряду з приводу його самовільної акції".

Державний підсекретар для закордонних справ Гармсворт відповів:

„Дня 21. лютого с. р. польський сойм ухвалив, щоб вибори до нового польського сойму відбулись не пізнійше як 1. жовтня с. р. ДОЖИДАЄМО ЗВІТУ ЩОДО СТАНОВИЩА ПОЛЬСЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА ВІДНОСНО ВИБОРІВ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ і до того часу я не можу дати ніякої заяви про се, чи є вказаним або ні, зробити представлення у змислі, як подає інтерпеляція".

Посол Мослі далі питається: „Чи польське правительство заповіло, що воно не наміряє переводити виборів до польського сойму у Східній Галичині; а коли ні, — то чи се було би нарушенням Сан-Жерменського договору?"

Міністер Гармсворт відповів: „Ми дожидаємо в тій справі звіту польського правительства".

Замітка. — Опісля були відомости з Варшави, що польський „ржонд" відкликав вибори до свого „сейму" із Східної Галичини. Лиш у Львові (?!) хоче він перевести свої вибори до свого „сейму".

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ГАНДЛЮЮТЬ ЧУЖИМ ДОБРОМ

МОСКВА, столиця Московщини, 16. серпня. — Представники московського большевицького „уряду" підписали в Медіоляні, в Італії, умову з італійською компанією, на підставі якої вони мають доставити сій компанії 200,000 тон угля з Донецької области і 30,000 тон земної олію.

За се італійська компанія годиться достав...ти московським большевикам льокомотив, зелізничих возів, машинерії для копалень і хліборобських машин.

Умова має увійти в життє до 5 місяців.

Замітка. — Українським углем і азербайджанською нафтою гандлюють московські большевики для московського інтересу. А де ж той „український" уряд Раковського і якийсь теж „азербайджанський" уряд, який большевики з Москви собі назначили? Чи не показують самі Москалі, що се тільки було зроблено на показ?

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ЗА ЗМОВУ ПРОТИ ДІЯМАНТІВ І ПРОТИ НИХ

МОСКВА, столиця Московщини, 16. серпня. — Вчера розстріляли тут большевики 6 осіб за змову на вивіз діямантів з Росії і за змову проти большевицького „уряду". З них чотирох було Естонців, а двох Москалів.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА КРИТИКУЄ ФРАНЦІЮ

ЛОНДОН, 16. серпня. — Тутешня преса критикує становище Франції у справі німецького „відшкодовання", кажучи, що самолюбне становище Франції ні до чого доброго не доведе.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА КРИТИКУЄ АНГЛІЮ

ПАРИЖ, 16. серпня. — По розбиттю лондонської конференції аліянтської Найвисшої Ради французька преса накинулась на британського премієра Лойда Джорджа, називаючи його політику самолюбною і ворожою супроти Франції.

ПРИГНОБЛЕННЄ В ПАРИЖІ

ПАРИЖ, 16. серпня. — Французький міністерський кабінет потвердив становище свого премієра Раймонда Пуанкаре у справі німецького воєнного „відшкодовання" для Франції і других аліянтів, але всетаки в Парижі царить пригноблюючий настрій з приводу невдачі Франції в Лондоні.

Пуанкаре хотів у сій справі скликати парлямент, але президент французької републики Александер Мільран спротивився тому.

Французькі політики мають ще надію на Бельгію, що вона предложить якийсь посередній угодовий спосіб виходу з тої скрутної ситуації.

БЕЛЬГІЙСЬКА ПРЕСА ПРОТИ ЛОЙДА ДЖОРДЖА

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 16. серпня. — Бельгійська преса виступила проти британського премієра Лойда Джорджа, докоряючи йому, що він провадив в Лондоні самолюбну політику.

БУВШИЙ ПРЕМІЄР АРЕШТОВАНИЙ ЯК ВОЛОКИТ

ПАРИЖ, 15. серпня. — Один полісмен, призначений до розслідження рабунків в американських магазинах, арештував нині бувшого французького премієра Бріяна яко волокита, і пустив його аж на припорученнє міністра судівництва.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ ДАРУНКИ.

З Варшави приходить телеграфічне звідомлення, що польський премієр міністрів скликав комісію знатоків для вироблення проєкту автономії для Східної Галичини. Яка має бути ся автономія, про се донесення говорить лишень стільки, що малоб утворитися дві національні секції, одну польську, а другу українську, та що в польськім міністерськім кабінеті малоб для Українців бути зарезервоване одно місце.

На брак, однак, дальших подробиць про сю автономію американські Українці нарікати не будуть. Їх становище до сеї автономії не залежить від того, яка ся автономія. Українці, ні американські ні в старому краю, не будуть примірювати свого становища до автономії. Їх становище однаке, якаб ся автономія для Сх. Галичини не була. Вони можуть своє становище зазначити вже й тепер, коли комісія ще й не почала роботи.

В тій справі наперед кидається в очи питанне, чому якраз тепер Польща підносить питанне Східної Галичини. Чому вона не підносила його досі? Чиж не було її вигідно з таким станом, який істнує досі? Певно, що безправне, виїмкове становище Галичини було дуже на руку Польщі. Вона могла її безкарно нищити, використовувати, рабувати. Польщі було вигідно з тим, що Галичина була винята з під межинародного права, як вигідно розбишаці, коли найдеться в околиці, де нема зорганізованої власти. Значить, Польща не мала інтересу тому, щоби сю справу тепер порушувати.

Колиж вона все таки справу порушує, то до сього понукує її нічого инчого лишень якийсь зовнішний натиск.

Хто бачив, як ляцька дипльоматія в галицькій справі терпіла одну невдачу за другою, той і розуміє, чому тепер польський премієр виступає з проєктом галицької автономії. Виступ видимо не походить з польського почуття порядку або справедливости, але був подиктований зовнішними, межинародними умовами. Немовби опир стає перед нею можливість, що аліянти прикажуть її говорити з галицьким урядом Петрушевича. Навіть Франція натискає на Польщу, щоби полагодила галицьку справу, бо інакше Англія готова нарешті натиснути на Польщу і аліянтів віддати справу до вирішення Лізі Народів, котра не займає прихильного становища до Польщі. Щоби не допустити до подібної можливости, з якої Польщі булоби трудно вилабудитися, вона придумала заскочити аліянтів рішеннєм сеї справи в себе дома через наданнє автономії Галичині. Колиб потім аліянти зажадали вирішення галицької справи на межинародній арені, то Поляки заслонилибся вже довершеним фактом, що мовляв вони рішили її вже в себе дома.

Та польський плян залежить від одної умови. Щоби можна з яким-таким лицем виступити перед заграницею з такою автономією, треба Польщі виказатися згодою населення, а принайменче його частини, приміром, одної партії. Значить, Поляки будуть глядати тепер за якимись хрунями серед галицьких Українців, які згодилибся дати підписи на ляцькі цирографи. Та в Галичині ляхоманської партії серед Українців ще нема, а навіть значна більшість кацапів не йде за ляхоманським кралом. Прийдеться хиба Польщі таку „партію" сотворити. Хоч се далека й друдна дорога, всеж нашим Ляшенькам з конечности прийдеться вибрати її.

Власне тут богато можуть зробити українські іміґранти за заграницею. Вони можуть дати нашим братям в старім краю до зрозуміння, що вони ніколи не пристануть на ніяку ляцьку автономію і що іміґрація відмовить своєї помочи в сім тим ґрупам чи партіям, які на таку нову еру згодилибся. Серед нинішних невідрадних економічних відносин в Европі кожда партія мусілаб числитися з таким голосоміміґрантів в Америці.

З другої ще сторони требаби українським іміґрантам піддержати кожду справді народну ґрупу чи партію, що стоїть на становищи, що на галицькій (як на всій) Україні має бути ткаий порядок, якого хоче самий народ. Хто стоїть на становищи, що не в Варшаві мають рішати про порядок про політичний устрій Галичини, але в Галичині! І не ляцькі наїздники але само галицьке населенн! Такою допомогою ми підопремо зусилля народних партій до добуття свободи для українського народа.

З огляду на те, що такі народні партії в старому краю не будуть мати свободи рухів, нам треба поза границями піддержати ті установи, які досі боронили непохитно української справи, які несли прапор української державности і перед світом все й всюди протестували проти ляцького ярма над Галичиною. Ми мусимо піддержати їх тому, щоби Польща не могла показати на своїх прихвостнів в роді Яцкова та Твердохліба як на справдішних представників українського народа в Галичині. Нам треба піддержати галицьку вкраїнську владу як нефалшований вислів неподатного стремління українського народа в Галичині до повної свободи й самостійности.

Сими способами ми на польські автономії відповімо: Про політичний устрій галицької України рішати може лишень народ сього краю через вибраних ними представників, через галицькі народні оправні політичні установи! Не в Варшаві мають рішати про автономію для Українців Галичини, але в Галичині мають рішати про автономію галицьких Поляків!

З ПОЛЬСЬКОГО ПЕКЛА.

(Від власного кореспондента).

Конфіската будинку гр.-кат. духовної семинарії у Львові.

Гр.-кат. Митрополичний Ординаріят у Львові одержав від львівського воєводства отсе письмо:

„Ввоєвідство львівське.

Ч. 432/тай. Львів, 1. липня 1922.

До Високопреподобного гр. кат. Митрополичного Ординаріяту у Львові.

Рішенням з 8. червня 1922 ч. 5710/IV./22 заявило Міністерство Віроісповідань і Просвіти прилюдної, що ґмах, який теперпер містить греко-католицький Семинаріюм у Львові, зістав постановою пана Міністра Віроісповідань і Просвіти прилюдної з дня 29. мая 1922 ч. 4069 признаний засадничо Міністерству Почт і Телеґрафів на приміщення львівської Дирекції почтової.

В виду сего припоручило то Міністерство розпочати пертрактації, без згляду на неприсутність о. Митрополита з Високопреподобним гр. кат. Ординаріятом у Львові, що до приміщення греко-католицької Семинарії в близкости катедри св. Юра, евентуально маючимся вибудувати новім ґмаху.

Повідомляючи о тім, прохаю Високопреподобний Ординаріят о. виделеґовання свого заступника до пертрактацій, які розпічнуться в Виділі Віроісповіддания VI./I львівського воєвідства дня 8. липня 1922 р. о год. 11. перед полуднем.

О призначенню заступника прошу мене перед речинцем переговорів повідомити.

За Воєводу:
(підпис нечиткий.)"

Що говориться в сім письмі? Говориться в нім, що польське міністерство віроісповідань і просвіти **рішило сконфіскувати буинодк гр.-кат. духовної семинарії у Львові** і віддати його польському міністерству почт і телеґрафів на приміщеннє львівської дирекції почтової.

Як бачимо, польське правительство радить собі дуже просто, — так, як розбійник, коли йому чого треба.

Розбійник іде й розбиває.

А польське правительство, силою своєї власти, **рабує будинок гр.-кат. семинарії у Львові,** бо йому треба сього будинку на приміщеннє почтової дирекції у Львові.

Що сей будинок належить до гр.-кат. церкви, яка є церквою українського народу в Галичині, що в самім будинку є церковна каплиця, що з сим будинком звязані вікові церковні традиції, — що се обходить польське правительство?! Йому треба будинку — і воно його забирає.

А властиво — польське правительство забирає сей будинок **власне тому, що з ним звязані церковні традиції українського народу Галичини.**

Польське правительство хоче сим показати українському народови, що він є раб Польщі, що він не має ніяких прав, що Польща може робити що хоче з річами, які йому найсвятійші.

Польща позабирала вже богато українських національних будинків у Галичині на польські потреби. Тепер цішила забрати будинок гр.-кат. духовної семинарії. А завтра може забагнеться їй забрати митрополичу церков св. Юра. Чому ні? Адже на Волині, Холмщині й Підляшу вже богато українських православних церков польське правительство перемінило на польські римо-католицькі!

Треба показати українському народови, що він є раб Польщі, що він не має ніяких прав. І треба нищити всі основи його національного життя. Щоб він не мав ні орґанізацій свого національного життя, ні своїх національних традицій, нічого, що людську громаду обєднює в націю. Щоб він зійшов на становище раба, як Неґра в Америці перед своїм визволенням.

Така є польська політика супроти українського народу.

А рабунок гр.-кат. духовної семинарії у Львові є тільки одним (що правда, дуже яркимм) з безчисленних епізодів тої політики.

Друге й останнє остереженне для „Громадського Вістника".

Недавно повідомляв я Вас, що польська дирекція поліції у Львові прислала до редакції „Громадського Вістника" одинокого щоденного українського часопису у Львові, **остереженне,** що коли „Громадський Вістник" не змінить своєї політики супроти польської окупаційної влади, то буде заборонений.

Тепер редакція „Громадського Вістника" дістала друге остереженне.

В письмі з 5. липня президия дирекції поліції у Львові пише, що „напрям „Громадського Вістника", не вважаючи на попереднє остереженне, на скільки ходить о відношенне до польського правительства і народу, не підляг засадничій зміні". Свідчать про се, на думку польської поліції, не тільки сконфісковані статті, „але також добір инших статей, уваг і кореспонденцій, які мають за ціль хочби через анальоґію викликати почуттє ненависти до польського народу і **впоїти в читачів переконанне про тимчасовість польського правління і конечність усунення його.** Такий стан, який викликує роздразненне умів в широких верствах обох народів, що заселюють сю часть краю, не може бути далі толерований з огляду на супокій і публичну безпечність. Тому звертаю увагу Пана Редактора **другий і останній** раз, що на скільки протидержавний, підбурюючий і ворожий польській державі напрям часопису не буде понехайни, власти будуть приневолені примінити зарядження передвиджені в § 7-ім закона з 5. мая 1869, Вдз. ч. 66."

В наведенім законі говориться про закриттє часопису.

Таким чином „Громадський Вістник" одержав „другу і останню" погрозу, що буде закритий.

І за що? **За те, що пише про тимчасовість польського правління в Галичині!**

Що польське правлінне в Галичині має тільки характер тимчасової окупації, на сім стоять всі **чинники міжнародньої політики,** як Найвисша Рада Мирової Конференції, Ліґа Націй, великі держави антанти і т. д. Словом, кождий, хто займається міжнародньою політикою, знає, що польське правлінне в Галичині, се тільки тимчасова окупація. Професор міжнароднього права, який сього не знав би, виставив би собі свідоцтво неуцтва. Дипльомат — таксамо.

Також польські політики й дипльомати, коли виступають на міжнародній арені, признають, що правне положенне Галичини не є рішене та що польське правлінне в сім краю тільки тимчасове. Ось кілька примірів: Признав се польський міністер закордонних справ професор Ґрабський, підписуючи договір в Спа 10. липня 1920. Признав се польський делеґат до Ліґи Націй професор Аскенази на загальних зборах Ліґи Націй в вересни 1921 в Женеві, а перед тим так само на засіданню Ради Ліґи Націй в Парижи в лютім 1921. Признав се польський міністер закордонних справ Скірмунт на конференції в Ґенуї. Признали се польські делеґати проф. Дембінський і ґр. Лось на цестім зізді Міжнародньої Унії Товариств Ліґи Націй в червні 1922 в Празі.

А дирекція польської поліції у Львові грозить українському часописови закриттєм за те, що він пише тесаме, що признають усі чинники міжнародньої політики і навіть самі польські політики, міністри і дипльомати!

Очевидно, „Громадський Вістник" не може змінити свого напряму, бо инакше спроневірився би українському народови. І тому хто знає, як довго йому ще виходити.

Та український часопис може польська поліція закрити. Але ворожнечі до польських гнобителів і змагання до визволення ніяка сила з серця українського народу не вирве!

Чи рекрутація?

З ріжних сторін Галичини надходять відомости, які вказують на те, що польська окупаційна влада готовиться перевести серед українського населення рекрутацію до польського війська.

І так громадські уряди в Добромильськім повіті одержали від повітової доповняючої коменди в Перемишли через евіденційного офіцира в Добромили домаганнє, щоби предложити списи мущин, уроджених в роках 1894—1904.

Знов старосто в Товмачи домагається, щоби громадські уряди предложили списи мущин, уроджених в 1901 і 1902 р., „віроісповідання не римо-католицького, себто русинів, жидів, німців (всі назви малою буквою!) і т. д."

Польські власти вже нераз розмахувалися брати Українців до польського війська. Але все надумувалися инакше й відсували сю справу на пізнійше. Побачимо, що буде тепер.

В кождім разі Українці до польського війска **не підуть!**

„Русіньскі хлоп" проситься до польського війска!"

Чи не в звязку з тим пляном рекрутації стоїть те, що говорив недавно представникам варшавської преси директор департаменту польського міністерства внутрішних справ, Урбанович.

Сей пан оповідав, що він обїхав цілу Східну Галичину і переконався, що настрої „русінського" населення є прихильні до польської держави. „Русіньскі хлоп" вдоволений Польщею, тільки відчуває як кривду, що його не беруть до польського війска.

Такі дурниці плете високий міністерський урядовець в Польщі.

Дещо про прояви „вдоволення" Українців.

В статті „Чи вже починається" („Свобода", ч. 132 з 9-ого червня) я писав, що обуренне українського населення проти польських гнобителів перестає бути пасивне і починає проявляти активно, терористичними актами, як нападами на орґани польської влади, нищеннєм державного маєтку (риванне зелізничих мостів, нищенне державних будинків) і т. п.

З таких актів в останніх тижнях треба зазначити підложеннє вибухового матеріялу під будинок повітової команди в Судовій Вишні, підпаленнє стації Сопови і знищенне телеграфічних дротів коло Кут, спаленнє польських військових бараків у Перемишлі-Баконичах, спаленнє військового Тартаку і двох маґазинів вовни в Перемишли на Засянню, підложенне бомби під будинок поліції в Перемишлі, висадженне будинку польської жандармерії в Яворові, підложенне бомби під будинок поліції в Угнові.

Є се тільки неповні відомости, бо богато з того, що діється в Галичині, польська цензура не пускає до преси.

Так виглядає „вдоволеннє" українського населення з польської окупаційної влади.

Нищеннє українського шкільництва на Волині.

Як польський шкільний куратор Ющаковскі нищить українське шкільництво на Волині, про се довідуємося з допису в „Громадськім Вістнику" ось-що:

Одним помахом пера куратор Ющаковскі розторощив українську учительську семінарію в Дермані, за нею українську жіночу й мужеську епархіяльну школу в Кремянці, а відтак українську ґімназію в Корці.

Облудно приобіцяв замість двох розгромлених семінарій —дерманської і дедеркальської — отворити нову в Рівному. Обіцяв на те, щоби обіцянки не додержати. Крім того, що поруйнував вже істнуючі школи, не дає дозволу відкрити українські ґімназії в Рівному, в Ковлі, у Володимирі Вол., в Корці. Луцьку-ж і кремянецьку ґімназію покищо терпить. Всі проґнози вказують, що не довго: управителям цих шкіл повидавав концесії тільки на один рік і вже слухи ходять, що в черговому шкільному році поставить на них свою руку. Розгромивши на Волині українську середню шкільну освіту, забирається до низшої. Мало того, що при помочи своїх з Малопольскі спроваджених інспекторів повиганяв зі шкіл український активний учительський елемент мужеський і позамінював його або менш відпорним елементом жіночим або польським; мало того, що до всіх українських народніх шкіл попризначав управителями Поляків; мало того, що не дозволяє відчиняти нові українські народні школи. Він ще в додатку понижує останки українських учительських сил, визначуючи їм менші платні ніж учительським силам польським (останні — часто без кваліфікацій!), змушуючи їх викладати деякі предмети по польськи, жадаючи від них спеціяльних іспитів змоги викладати свої предмети по польськи, змушуючи їх тинятися з міста до міста на окремі виклади польських патріотичних предмдетів (прелеґенти часто недоріки!).

Минулого року цей п. Ющаковскі заборонив учителям-Українцям купувати по українських книгарнях шкільні підручники. Підручники ці з великим трудом спромоглося доставити до нас „Волинське кооперативне видавництво". Довідавшись про це п. Ющаковскі заборонив купувати українські підручники, обяснюючи, що Кураторія видасть власні українські підручники.

Рік минув, а цих видань польської кураторії на Волині не має. Мимоходом — і слава Богу, бо можна собі уявити, як такі підручники виглядали би.

І ще один вискок п. Ющаковского: видав обіжник про звільнення решти українських учительських сил, як що до 1. липня ц. р. не предложать йому посвідок „польського обивательства". В наших умовах, де польська адміністрація не дає того „обивательства" не то еміґрантам-Українцям, але й тим, що тут на Волині народилися й зросли, це рівнається звільненню з посад всіх без виїмку, учителів-Українців.

Останній факт з рубрики: лихоліття українського шкільництва на Волині — це заборона на відкриття української приватної ґімназії у Володимирі.

Як виглядає українська народня школа в Галичині.

А ось ще один образок, як виглядає українська народня школа в Галичині під польською окупаційною владою. Читаємо про се в „Громадськім Вістнику" в дописі з Снятинського повіту.

В повіті, який має 90% українського населення, працює всего 44 учителів-Українців і аж 76 учителів-Поляків.

Одна польська кляса припадає на 130 душ, одна українська кляса на 800 душ.

Польська програма шкільної науки не згадує нічого про науку історії українського народу і ґеоґрафії українських земель. Є всякі інструкції про навчанне чужих мов, але нема ніякої інструкції про навчанне української мови. Вже на третім році науки діи мусять знати цілу історію Польщі та ґеоґрафію польських земель.

Так виглядає українська народня школа в польській неволі.

Гайдельберґ, 28. липня, 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Григорій Пипюк з Allentown, Pa., від Укр. Амер. Горож. Клюбу $25.00

Попередно оголошено $193.75

ЗАГАЛЬНА СУМА $218.75.

Олександер Колесса.

НАД ГОРОДОМ ДАНИЛА.

Вечірнє сонце тихим світом
Мягким, як рож весняних квітом
Що обпадають в теплім маю
Обсипує столицю краю.
Румяні хмарки ясно-мрійні
Пливуть, як човни легкі, стрійні.
В долині, під шатром багряним
Туман серпанком серебраним
Обмотує край кітловини.
Одні лише стрімкі вершиш
Церков ще сонце золотить
Та унії сумна могила
Над замком славного Данила
В крівавім сяєві тремтить...
Важка Задума тихі крила
Над городем новим простерла,
Де Польща гордо ся розперла...
Чи-ж народу душа завмерла?!
Чи поневолена, здавлена.
Вельможів блеском заманена.
Чужинцеви ся покорила?
Там, де князі та їх дружина
Від орд хижацьких ворогів
Обороняли давний Львів,
Спокій, добро горожанина,
Де по оживлених крамницях
Струєю золото плило,
Росли золочені хорами
Церкви, будинки, як палати,
Там, де мистецтво й ремесло
У мирі й гаразді цвило
Давало хліб і для сіроми,
Там ляцькі горді маґнати
Над нами стали панувати,
Та перевертнів хитрих рій
Обсів бездольний нарід мій!...
Сей нарід паріїв, біднота,
Утік за городські ворота...
Із господарів — злидарі
Живуть, як гнаний звір, в порі...
Та вже-ж не вічна ся неволя!
Прийде пора, і краща доля
Заблисне в нуждарів хатах;
А понад веж сих гордих шпилі
На волі нашої могилі
Засяє український стяг!...

СПРОСТОВАННЄ.

В 176 числі „Свободи" з дня 1. серпня с. р. зайшла через недогляд помилка у справі жертв голодуючим на Україні, котрі збиралось на вічу в Пасейку 16. липня с. р.

Там сказано, що В. Мельник, секр. віча, жертвував $5.00, а має бути В. Мельничук, секр. віча жертвував $5.00. Отсим се простується.

Д. Лещишин, секр. віча.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ.

ВИКАЗ ОПІКУНІВ.

Дотепер, крім попередно оголошених, зголосились опікуни для студентів:

Ліґа Ам. Горожан і Ветеранів, Ню Йорк, Н. Й., для Балицького Левка ч. 1, Свободи Евгена ч. 192 і Осипа Станимира ч. 208.

Братство св. Николая, 16. від. Провидіння, Нортгемтон, Па., для студ. Осипа Федушинського ч. 225.

Українським Товариствам в Питсбурґ, Па., призначено на просьбу добр. В. Мелеховича студ. Костева Василя ч. 107 і Семенюка Марка ч. 197.

о. Іван Ортинський, Ембрідж, Па., для двох студентів ч.ч. 159 і 160.

Опікунів мають вже студенти, що оголошені під ч.ч. 102, 21, 117, 238, 101, 59, 108, 110, 218, 236, 150, 1, 192, 208, 225, 107, 197, 159 і 160. Разом 19 студентів має опікунів.

Рівночасно просимо всі Хвальні Товариства і Всч. Отців, до яких ми вислали наші обіжники в справі помочі укр. студентам в Европі, о ласкаву відповідь чи то із зголошеннєм на удержаннє студента, чи відмовну, з огляду на се, що шкільний рік за плечима, тож треба доложити всіх зусиль, щоби українські студенти були забезпечені матеріяльно.

Таксамо апелюємо о поміч отсею дорогою до низше названих громадян, на яких покликуються знайомі їм студенти, а адрес яких вони не мають. Імена тих студентів є слідуючі:

Петро Яремкевич ч. 246, покликується на Василя Волежанського, Филаделфія, Па.

Іван Петришин ч. 167, на П. Вівсяник і Семена Михайленко.

Осип і Марія Стойкевич, ч.ч. 213 і 212, на Стокевичів в Істон, Па., і Бофало, Н. Й.

Петро Демчук, ч. 49, на Жибчина.

Омелян Гундич, ч. 43, на Гундича в Олифанті.

Роман Іванець, ч. 81, на брата в Ню Йорку.

Іван Тимчишин, ч. 217, на Осипа Косар.

Степан Цимбала, ч. 232, на Петра Бурґан.

Евген і Зенон Дурделло, ч.ч. 61 і 60 на тіт. брата Николенко в Ню Йорку.

Дмитро Худобяк, ч. 229, на Миколу Бачинського і Катерину Козңюк.

Михайло Плешкан, ч. 170, на свого тов. Івана Кіцулу.

Михайло Дуба, ч. 58, на Василя Дуба, Рачестер.

Теодор Димка, ч. 52, на свойого брата.

Василь Вовк, ч. 24, на М. Смагу в Шікаґо.

Всіх висше навваних знайомих студ. просимо нас повідомити, чи вони є в змозі давати студентам підмогу, чи ні.

До цілого-ж українського загалу в Америці звертаємося з просьбою подбати про се, щоб тих 250 студентів, яких імена були оголошені, мали поміч вже з початком сего шк. року. Памятайте, що „В ШКОЛІ НАША БУДУЧНІСТЬ!" Тож не ждіть на нікого, а виберіть собі одного студента і зверніться до нас по інформації на адресу: 30 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y. Грошеві посилки просимо посилати на адресу скарбника: Walter Yorema, 115 Avenue A, New York, N. Y., куди треба також посилати одноразові, хочби і найменьші, жертви на „Фонд підмоги українським студентам в Европі".

В Ню Йорку, 10. серпня, 1922.

ЗА ТОВАРИСТВО УКР. МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:

Богдан Каштанюк, голова. **Осип Білоґан,** секретар.

КООПЕРАЦІЯ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСИ

Краєвий Кооперативний Союз.

Кооперація на Підкарпатській Руси була слабо розвинена, а й тепер не стоїть вона краще. Мадярська статистика виказувала на території нинішньої Підкарпатської Руси 279 спілок або — як їх тут із словацького називають — „дружесів", а саме:

щадничо-позичкових	154
конзумових	86
господарських	23
кошикарських	11
овочевих	2
инших	3
Разом	279

Всі ці спілки, збудовані на централістичній системі, не давали майже жадної свободи рухів ні жандої самостійности, а тим самим не могли мати для населення жадного виховуючого значіння. В додатку були це чисто мадярські інституції й нарід найкрасше означив їх характер називаючи ці склепи чи каси „аломскими" тоб-то державними.

По переході країни під чеську владу стало рубом у кооперативній справі питання: як обновити діяльність кооператив. Були дві дороги: 1) спричинити виступлення всіх спілок на Підкарпатській Руси з мадярських централь, що можна би зробити також дорогою закона, як це сталося на Словаччині, не жадучи остаточної ліквідації взаїмних претенсій спілок і централь, відновлювати й закладати нові; 2) лишити старі спілки, а вибудувати нову централю й нові спілки, до яких прилучилибися й старі. Вибрано цю другу дорогу, бо така праця була вдячнійша. Люди доброї волі — не фахові кооператори, бо їх тут немає, пошукали ладити при помочі галицьких Українців статут для нової централі. Але й кацапи занюхали письмо носом і не хотіли допустити, щоби ініціятива вийшла виключно з народницького табору. Влада устроїла при земельним рефераті кооперативне бюро, до якого найбільша чеська коопер. централя прислала свого референта, легонера Осипа Рака. Сейдовів до компромісу обидві групи: народницьку й москвофільську. І дня 15. квітня 1920 р. відбулися основні загальні збори „Краєвого Кооперативного Союза". Статут крім 5 звичайних членів дирекція має ще: 1 члена відпоручника централи чеських кооператив, 1 члена відпоручника міністерства хліборобства, вкінці правительственого комісаря, який має право вета, а навіть анулювання рішень дирекції. Чеська централя вплатила відразу 1.000 паїв по кч. 500 й отворила кредит у товарах, а міністерство хліборобства признало субвенцію на організацію. Вибрана на 1-их загальних зборах дирекція складалася з 3 членів народницького напрямку (о. др. Василь Гаджеґа, голова, а члени: Др. Томій Бращайко й о. Августин Волошин), а з москвофільського боку: Др. Ілля Гаджеґа (умірковавий москвофіл) і дентист Др. Владимир Гомічков, фанатик-москвофіл, голова православної церкви на Підкарп. Руси. Членів основателів було 22 народників і 20 москвофілів. Надзірна рада зложена з 6 членів, складалися по полам із представників обидох сторін.

Від самого початку було непростимою похибкою, що народовці уступили правительству та згодилися йти разом із кацапами, а дальше, що між вибраними не було ні одного фаховця-кооператора. Це пото-і відбилося на веденню Союза. Півурядовий характер Союза, поміч держави й чеської централі кооператив приспали чуйність дирекції й Надзірної Ради й вони всі звірилися на директора Рака, дотепершнього шефа кооперативного бюра. Він мав ініціятиву й розмах, але не числився з обставинами. Зробив великі закупна господарських машин, часто тут непригожих, і мануфактури. Відразу торговельна чинність Союза сила на мілину й наслідки цеї фатальної господарки тягнуться ще дотепер і не знати, коли скінчаться.

Дещо, хоч і не зовсім щасливійше, розвинув Союз з початку свою організаційну діяльність. Богато урядників розіжало по селах і без конечної потреби й без провірення, чи є кому в селі спілку вести, закладали спілки. І спілки росли. Писалися обширні звіти, йшла реклама в пресі, але хісна було з того мало. Селяне кинулися до спілок повкладали більші суми на паї та лиш тоді до централі по товар. Не будуче фаховцями накупили забогато й непідходящого. Товар стояв, а ціни тимчасом впали до половини. Через це богато спілок попало в біду й замість шукати причини лиха та направити, кидали все на божу волю й на все заражувалися до Союза й до кооперації. Правда, що не всюди було однаково. Провотніці розпродали товар, хоч з стратою, накупили иншого й виратувалися з опресії.

Кацапи зразу обсадили організаційний відділ Союза і через те надавали на зовсі Союзові й спілкам кацапський вигляд. Народницьким членам дирекції не стало вкінці терпцю й вони рішили або уступити, або щоби відмовилися приняти в члени Союза двох кацапських головачів Д-ра А. Гагатка й А. Бескида. Др. Гомічков на знак протесту виступив із дирекції. Другий кацапський член виступив вже передше зо службових причин. Для доповнення дирекції скликано в 1921 р. загальні збори, на котрих між ин. мала наступити зміна статута в тім напрямі, щоби чеській централі забезпечити голос відповідно до числа паїв. Збори ті відбулися під знаком боротьби народників із кацапами. Завдяки українським емігрантам, якими дирекція приняла в члени народовецький напрямок побідив і до дирекції вибрано представника руської соц.-дем. партії, б. майора Укр. Галицької Армії Евгена Пузу, а до надзірної ради 3 з руської сторони. Кацапи проголосили бойкот Союза, а навіть зачали організувати свою кооперативну централю, але дотепер не проявили під тим зглядом жадного успіху. Виступило в наслідок їхньої агітації декілька членів фізичних і 3 спілки. Принято і зміну статута, але він задля формальних причин судом не був затверджений. Дирекція викинула всіх урядників-кацапів, а на їх місця отворено організаційно-ревізійний відділ, до якого покликано і двох галицьких Українців. В наслідок ревізії централі, Рака як директора прогнано, а прийшов новий, чисто купець.

Хоч Союз під торговельним оглядом не дописав, то все таки його діяльність має й добрі сторони за собою. В перший мірі це конкуренція торговцям, майже самим Жидам, які вміли порозумітися на шкоду загалу, але під натиском небезпечного конкурента мусіли хоч-не-хоч знижувати ціну. Дальше мала робота Союза такі наслідки, що люде, які дивилися на торговлю, як на штуку доступну тільки Жидам, взялися й собі до торговлі і — леди для кооперації проломані. Пропаганда зробила своє також і в напрямі раціональнійшої господарки, бо освоїли селян із господарськими машинами, штучним навозом тощо. Тепер вже не закладається нових спілок для агітації і без провірення проводу. За те основані розвиваються правильно. Двох ревізорів обїздить села, переводить контролю, а одночасно закладає касові книги та вчить їх вести. Ідею кооперації пропаґується також часописю „Кооператива", місячником 8—12 сторін 8-ки, яку дістають даром спілки й члени фізичні. Ревізії переводиться безплатно, на кошти правительства. Видано торговельні книги з поученями, які їх вести; в пляні є веденне курсів для спілкових книго- і діловодів. Внутрішнє урядування в Союзі русько-ческе, на зовні зо сторонами, в їхній мові. Урядництво все ческе, з України згадані, 2 Галичан і Наддніпрянець.

Членів має Союз коло 180, з того більш половини фізичних, решта коло 80 спілки, і то так: (стан 5. червня 1922) споживчих 33, кредитових 28, овочевих 5, 3 склодачих, 1 господарська, 1 „Народна Торговля", 1 продукційна. Крім сих 3 спілки чеських урядників і лґґіонарів. З них ледви половина працює. Бракує доброго проводу. До інтелігенції, як я вже енергаз згадував, народ відноситься з недовірєм, а сам нічого не вдіє, бо темний і подовірчивий. Закладають нераз кооперативу з кількох членів із високим пайками, щоби зиску не ділити. Дивіденду хотіліби мати бодай 50%.

Союз іде отже слабо. Причиною те, що не був він випливом волі з долини, але накиненою державною нацією організацією — тому й до Союза прийшла назва „аломский" (державний). Стан сумний. Союз бореться з економічною кризою та не може з неї вибристи.

Може бути, що коли вийде закон про підчинення всіх істнуючих старих спілок Кр. Кооп. Союзови, тоді Союз оживить старі спілки і разом із новими заложить тверду основу до кооперативної будівлі.

Образ кооперації не буде вірний, коли не згадаємо про одну спробу організації кооперативних спілок, а саме про „Народну Торговлю". Але це в слідуючій статті.

„Народна Торговля".

Не дуже вдачна кооперативна акція Краєвого Кооперативного Союза спонукала гурток людей в Густі заложити окрему кооперативну організацію й поширити її на села. І в січні 1921 р. заложено в Густі спілку під назвою „Народна Торговля", яка в половині лютого отворила в Густі свою крамницю. Зачалося з дуже незначним основним капіталом, бо всего 15.000 корон чеських (коло 300 долярів), який зложило 130 членів. Крамниця розвивалася гарно й уже в маю приймає „Торговля" другого урядника й робить приготовання до осування кооперативних крамниць по селах. З кінцем серпня повстає перша крамниця в селі Березові, потім число росте і з кінцем 1921 р. число крамниць дійшло до 14. Крім того за ініціятивою „Н. Торговлі" повстали 3 самостійні спілки.

Крамниці по селах не чуючи себе на селах брали до проводу фахових людей, по більшій части українських емігрантів. І розвивалась гарно. За цілий рік оборот дійшов до 4 мільони кор. чеських, число паїв зросло до 1444, а число членів до 652.

Але головними пайщиками були густські міщане, які з дуже великим недовірєм бралися до діла та боялися страти. Хотіли також за великих зисків. Все це складалося на те, що „Торговля" не могла розвинутися на велику скалю, бо дирекція гальмувала все, бо боялася страти. Коли головний урядник „Торговлі" (Кунда перейшов до Ужгороду, дирекція по ріжних ваганнях всі крамниці по селах, а також в Густі зліквідувала та передала їх на приватну ініціятиву. Вони істнують дальше; чи довго видержуть поодиночки ту конкуренцію, яку лекше богато можна було видержати зорганізовано, не знати.

Але й ся спроба вийшла кооперації на користь. Селянство заінтересувалося справою. Спроба скінчилася скоро через побоювання страти.

Однак ідея „Народної Торговлі" не закинена, її зачали організувати з центра, з Ужгороду. В марті 1922 р. заклався ініціятивний гурток, зібрав паї тай пустив діло в рух. Головним директором вибрано пана Евгена Пузу. Ся нова „Торговля" заложила поки що свою крамницю в Севлюші, а дальше робить підготовання до відкриття иних. Старання о виєднання льокалю в Ужгороді покінчилися нічим і вона на разі не може зачати в Ужгороді нічого.

Як далеко зайде „Н. Торговля", годі предвидіти. Конкуренція тяжка, а також не має вона людей фахових, котрі повелиби її, куди треба.

• • •

При товаристві воєнних інвалідів, вдів і сиріт Підкарпатської Руси „Надія" заложилася торговельно-промислова спілка, зложена виключно з інвалідів, що має на цілі працю над інвалідами й буде всюди отвирати інвалідські спілки. Головним директором є голова „Надії" Др Юлій Бращайко. Тому, що правительство приступило до нового розділу трафік і корчем, які мають в великій части припасти інвалідам, вдовам і сиротам, інвалідська спілка має перед собою гарну будучність. На разі ще жадної діяльности не проявила.

На закінчення огляду кооперації на Підкарпатській Руси треба згадати ще декілька крамниць, які повстали при читальнях „Просвіти". Деякі гарно розвиваються. Буває й так, що читальня засне, а видними знаком по ній, ще й під назвою „Просвіта" остає в селі та процвитає крамниця.

СПРОСТОВАННЕ ПОХИБКИ.

В дописи п. з. „Аматорське представлення з д. 25. червня, поміщеній в ч. 155 „Свободи" та підписаний „Нюйорський гість" вкралася похибка, котру дописуватель просить нас спростувати. Мало там бути подано, що аматорський кружок уряджуючий представлення, був під проводом д. Стефана Грабара.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

І. Райдер Гегард.

ВИПРАВА ПО АФРИКАНСЬКІ СКАРБИ.

(Продовження).

(20)

Перші спроби.

Другого дня зроблено першу спробу. Перше всего, вони випробували міц ланцюга та старого колеса і переконалися, що вони добре могли витримати потрібне напруження. Тепер Маєрови лишалося тільки сісти на деревяне сидінне, захопивши з собою лямпочку з олієм і, на випадок, як би вона погасла, свічки та сірники, яких в них був цілий з собою запас.

Він сміливо зробив все се і переліз через цямрини, тим часом, як решта троє взялись за ручки колеса. Вони почали спускати його, і бліде обличчя Маєра почало потрохи зникати в чорній глибині. За кожним поворотом колеса вони спинялися, щоб дати йому спроможність придивитися стіні криниці. Спустившися на пятьдесять стіп, він крикнув до них, щоб вони спинили колесо; вони зробили так, прислухаючись до ударів його молотка по каміний стіні.

За якийсь час він знову казав себе спускати, вони так і робили, аж поки не розмотався майже ввесь ланцюг, з чого вони зрозуміли, що він уже над самою водою. Тоді Беніта перехилилася через край криниці і побачила, що світло лямпочки внизу погасло, але він не робив ніякої спроби, щоб знову засвітити його. Вони стали кликати його, і не одержуючи жадної відповіди, почали похапно витягати його на верх. Для сього їм прийшлося напружити усю свою силу, і вони почули себе зовсім змочениими, коли нарешті Джекоб появився коло цямрин. Поглянувши на нього, вони подумали спочатку, що він умер, та мабуть так таки й було-б, як би він не догадався був привязати себе до ланцюга; він вже давно був непритомний. Його ноги безпомічно висіли, а він сам майже впав з сидіння, опинився всею вагою на мотуз, що тримав його попід пахи і був привязаний до ланцюга.

Стали привертати його до притомности, оприскуючи його лице водою, поки на їх велику радість, він не почав знову дихати і незабаром настільки очуняв, що нарешті можна було напів вивести, напів винести його на свіже повітре.

„Що сталося з вами?" спитав Кліфорд.

„Я певно отруївся газом", — відповів Маєр. „На дні великих криниць часто буває отруєне повітре, але я нічого не почував, поки свідомість несподівано не покинула мене. Ще трохи і всьому був би капут; всьому був би край"...

Згодом, коли він трохи отямився, він розповів їм, що в одним місці, вже досить глибоко, йому видалося, що буцім на стіні був вирізаний закамарок на шість стіп, в який потім було впроваджено зовсім иньший камінь, за поміччю вапна та цементу. Трошки нижче були невеличкі ями, в яких зберіглися кінці дубів, які свідчать, що колись була підлога, або платформа. В той час, як він оглядав порохняві лишки дубів, він зненацька зробився непритомний. Він додав, що на його думку се могло бути входом в те сміще, де було сховане золото.

„Як що се й так" — зауважив пан Кліфорд "то воно може лишатися там навіки, бо його добре стереже отруйний газ. Крім того, мало не по всіх криницях робиться підлога, щоб захистити воду від сміття, що летить згори; що-ж до каміння вмурованого в стіну, то се певно зроблено, щоб пологодити стіну і не дати криниці завалитися".

„Сподіваюся, що так" — відповів Маєр", — бо я сам знаважуся ще раз спуститися туди, що там добре провітриться воздух, а довідатись про се можна буде тільки спробувавши його на собі, хоч можна дещо пізнати й за помочію ліхтаря спущеного на мотузі".

На сім скінчилась їх перша спроба. Пошукання почалися знову аж на другий день, коли Маєр почув себе вже доволі дужим після свого отруєння і після болю, який йому спричинило тертя матузів. З того дня, Беніта, що зблизька придивлялася сему чоловікови, зауважила значну і з кожним разом все більшу зміну в його поводженню. До того часу він завжди видавався людиною надзвичайно повздержливою. Тільки в двох випадках він показав її свою душу: підчас балачки на березі озера Крісті в день приїзду гінців Моліма, коли він виявив перед нею свою палку жадобу до багацтва та влади, і зовсім недавно, коли він забив посланця-Татабела. Проте вона була певна, що в його палка і неспокійна душа; що його спокій був, як той лід, що вкриває струмок, під котрим бурхливо тече вода в невідому далечінь. Вона вгадувала про се, не дивлючись на нерухомість його блідого обличчя, по раптовому блиску його запальних чорних очей і по багатьох иньших ознаках.

Наприклад, коли він опамятувався після непритомности, з уст його вилетіли якісь слова німецькою мовою, яку вона розуміла дуже погано, але їй почулося, наче він вимовив її імя поруч з словами-пестощами. Від того дня він зробився не такий обережний, або краще сказати, він починав по троху губити свою здібність тримати себе в руках. Він розпалювавсь ні з сього ні з того, починав про все розповідати, що він робити-ме, як вони знайдуть золото, як він помститься на всіх тих, хто примушував його терпіти і як він зробиться справжнім „королем".

„Я боюся, щоб ви не почували себе занадто самотним у вашім високім становищі" — промовила Беніта з неуважною посмішкою. Але вона зразу-ж пожалувала, що так сказала. Він подивився на неї особливим, неприємним їй поглядом, і сказав:

„Е, ні! В мене буде краля — прекрасна краля, якій я дам багацтва, яку я обсиплю золотом і оточу коханнем та повагою".

„Яка щаслива жінка!" — сказала Беніта, сміючись, і хутко втікла, як тільки знайшла до того причину.

Часом, особливо вечерами, він починав ходити туди і сюди перед печерою, розмовляючи сам з собою і співаючи своїм звінким голосом якісь чудні давні німецькі пісні. Він також не раз лазив на гранітовий конус, довго сидів там і кликав її, запрохуючи поділити з ним його трон. Зрештою його поведінне зовсім не перемінилося.

З огляду на неможливість провадити далі пошукання в криниці, друге що вони зробили, се пильно обдивилися каплицю в середині печері. Вони обгляділи кождісінький камeнець в стіні, постукуючи по них молотком і прислухаючись до згуку, сподіваючись натикнутися на порожне місце. Але се не допровадило ні до чого. Вони також огляділи вівтар, який, як показалося, був зроблений з одного кавалка ґраніту. За поміччю зробленої ними драбини вони оглянули хрест і переконалися, що біла фіґура на хресті була зроблена з якоїсь поганської статуї, бо ззаду на ній зберіглися останки матерії, та довгого волося, яких артист не вважав потрібним знищити. Вони зауважили також, що руки були приробле́ні окремо і зроблені з трохи инакшого каменя, а також, що статуя почасти налягала усією своєю вагою на залізну скобу, яка підпирала тіло, а почасти трималася на міцнім мідянім дроті, який був зкручений як матузок, пофарбований білою фарбою і обмотаний кругом серпанком. Сей дріт просилений був крізь дірки, пророблені в граніті, в поперечнику хреста, який знов був вибитий в дебелій камінній стіні.

Цікаво, що огляданнє хреста поручено Кліфорови та Беніті, бо Джекобови Маєрови було, очевидно, неприємно братися за сю справу. Жид з роду, і разом з тим, людина, що отверто не визнавала ніякої віри, він рівночасно наче боявся сього символа християнської віри, який приносив, на його слова, саме тілько нещастє; одначе се не перешкодило йому без вагань і без грижи сумління обчищати і знущатися над мерцями, що лежали коло самісінького хреста.

Оглядини хреста не дали їм нічого; але в ту хвилину, як Кліфорд спускався з ліхтарем в руці по драбині, яку підтримувала Беніта, Джекоб Маєр, що стояв під вівтарем радісно загукав до них, що він знайшов щось цікавого.

„В такім разі ви зробили більше, як ми" — промовив Кліфорд, спускаючи драбину на землю і сквапно йдучи до Джекоба.

Маєр, що тільки що кінчив обдивлятися стіни, пильно оглядав підлогу за поміччю особливої палиці.

„Слухайте", — сказав він, стукаючи тяжкою палицею трошки правійше від вівтаря, від чого йшов різкий метальовий згук, який звичайно віддає цілий камінь. Він став ближче і вдарив коло самісінького вівтаря, але сим разом гук був порожний і дзвінкий; він повторив сю спробу кілька разів раз-за-разом, поки вони не впевнилися, де кінчається цілий камінь і де начинається місце, яке видавалося порожнім, і займало простору вісім квадратових стіп.

„Ми знайшли його. Се вхід в те місце, де лежить золото" — вимовив Маєр, триюмфуючи, а другі очевидно готові були згодитись з ним.

(Дальше буде).

РІДКІ МЕТАЛІ.

Плятина.

Плятина находиться в природі подібно як золото в чистім (самороднім) стані, звичайно в менших або більших зернах ясносталевої краски. Кристалізує дуже рідко в менших або більших зернах ясносталевої краски. Кристалізує дуже рідко в шестистінниках і осьмистінниках.

Плятина даєся зарисувати лиш твердим зелізом або сталию. Від води є 20 разів тяжша, а кована ще більше. бо 12-5, тому належить до найтяжших тіл, які ми знаємо. Зі всіх металів даєся найтяжше стопити, бо аж в темп. 2170 Цельзія. Є дуже розтяжна, не розпускаєся в звичайних квасах, лиш як золото що йно в царскій воді.

Для тих прикмет плятина має широке примінення при виробах ріжних наукових апаратів. Роблять з неї плитки до ґальванічних батерий, зеркала до телескопів, огнетревалі бляшки, дротики, тиґлї і мисочки до аналізи в хемічних ляборатoриях і т. д.

Плятини достарчає головно Росія, а именно Урал. Добувають її, так як золото, з наплавних лісків струями води.

Манган.

Манґан є цінним крихким металем, подібним до зеліза, барву має сіраво-білу і слабий блеск. З мідию і цинком творить аліяжі і служить враз з углем як додаток до стали. Видобувають его з мінерала піролюзиту, руди що находиться в Туринґії, Моравії, Чехії і Саксонії. Уживають її до закрашування скла, до мальованя на порцеляні і фаянсї, до ґлязури в гончарстві і до вирібки олійних фарб.

Антимон.

На близшу увагу заслугують три мінеральні сірчаки, а то аврипіґмент, реальґар і антимоніт. Перші два є сірчаками арсену, а третий, що кристалізує в стовпчиках є сірчаком антимону. Уживають їх до витоплювання обох металів.

Чистий антимон уживаєся до пожиточних стопів з иншими металями.

Арсен і нікель.

Арсен даєся легко злучити з кисnем на окис що носить назву „аршенік", (Незвичайно сильна отруя).

Нікель є гарно полискуючим металем, ясносталевої краски. Він має дуже цінні для практики прикмети. Твердий як зелізо, даєся легко споювати і виклепувати на бляшки, до того незміняє ся на воздусі. Уживають его до вибиваня монет і нікльованя дрібних зелізних виробів. Відзначає ся великим питамим тягарем і тим, що є магнетний.

Нікель витоплюють з нікеліну, тяжкого мінерала, що є злукою нікля і арсену.

Ртуть.

Ртуть (або живе срібло) є в звичайній температурі одиноким плинним металем. Замерзає в 40 Цельзія понизче зера і стинаєся тоді в шестистінні кристали, а кипить при 357 Цельзія. Барву має циново-білу, з сильним метальним блеском. Від води є 13·6 разів тяжша. Ртуть є первнем. Розпускає в собі срібло, золото, цину, цинк і творить з ними амальґами. При помочи тих амьґамів можна в огні позолочувати і посріблювати. Циновий амальґам служить за підклад до зеркал.

Уживають її до ріжних фізикальних і хемічних приладів, крім того находить она важне примінення в лічництві (роблять з неї сублімат — сильно дезинфекцийне средство). Є сильною отруєю.

Видобувають її з руди Киновар.

В кристальних лупаках і старших осадових скалах в Ідриї (Країна), Альмаден (Еспанія), на Україні над Донцем і в Баньскій Щавниці на Угорщині, а найбільше в Каліфорнії, є той мінерал розповсюднений в безформених брилах або нарослих дрібних кристалах (ромбостінники). Барву має червону (кошенільову або скарлатну), блеск у кристалів диямантний.

Складає ся з 200 частий ртути і 32 частий сірки, є він тому сірчаком ртути.

Уживають його до видобування металічної ртути і як гарну червону фарбу.

Олександер Колесса.

МОВ ДОЩИК ЗОЛОТИЙ.

Мов дощик золотий
Ллєсь соняче проміння;
Снує мистець малий
Тонкеє павутиння:

І серденько моє
Сповнилося думками:
Снує їх та снує
І шле гень гень світами.

Летять мої гадки
Тихенько та поволи
Мов срібні ниточки
Кружляють понад поле.

По чорному лану
Сівач вагом ступає
І мов земли до сну
Колисанку співає.

І пісонька летить
На загони пустії
А в ній журба гасить
Несмілий блеск надії.

Червак му навісний
Вертить, лоточить груди
Що хліба до весни
За мало дітям буде.

На панській он земли
При невеселім лузі
Погорбились воли
Помучились у плузі.

І панські наймити
За плугом ся схиляти
Мов хочуть віднайти
Запроданії сили...

Туга і сум лежит
Мов мрака на долині;
Ключ журавлів летит
По синявій рівнині.

Возьміть ня журавлі
З собою аж за море
В незнаний кут землі,
Де спит ще людське горе.

СЛІДСТВО В СПРАВІ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ АГЕНТІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Іміґраційний комішенер нюйорського порту Гичкак переслухував в вівторок Йосифа Ковальського, як кажуть іміґраційні урядники, большевицького аґента в Злучених Державах, за те, що він мав приїхати до Злучених Держав мимо сього, що його вже раз іміґраційні власти депортували (видалили) з Америки й заборонили назад вертати.

Його справу має рішити федеральна велика лава присяжних суддів, а поки вона буде зложена, Ковальського по переслуханню знов замкнено в вязниці.

НЕ ВДАЛОСЯ ТЕАТРАЛЬНЕ „ОБМАНСТВО".

В місточку Сан Матео, Каліфорнія, здоймало одно підприємство рухомих образків образ, в якім Індіяни привязують героя драми до стовпа, щоби його спалити живцем. Хоч після плянів огонь мав бути нешкідливий для героя, мимо сього дирекція зарядила сцену якось так нещасливо, що головний актор Босворт потерпів тяжкі попарення на руках та лици.

ЕМІГРАНТ ЧИЧЕРІН.

Кишенів, 29. липня. Бесарабська ґазета „Наше Слово" друкує повідомлення свого Віденського кореспондента про те, що до Відня приїхав з Берліну Чичерін.

„Місцеві журналісти, пише кореспондент, дізнавшись про його приїзд, звернулися в Совітську Місію з проханням улаштувати розмову Чичеріна з представниками преси.

Представник Совітської Місії у Відні, після двоходенних переговорів представників преси через нього з Чичеріним, заявив їм офіційно:

— „Російський громадянин Чичерин, який прибув до Відня, відмовляється від розмови з представками Віденської преси на які-б то не було політичні теми, через те, що після законів Австрійської Респуліки займатися будь якою політикою".

— Бувший комісар по закордоних справах, громадянин Чичерін, нині не у керми, заявив далі „дипльомат з Місії" і перебуває в Австрії на положенню Еміґранта.

Коментуючи цю заяву, преса розоблачає одначе справжню підкладку перебування Чичеріна в Австрії.

З'ясовується, щ озалишивши свою посаду, Чичерін з сімєю переселився до Берліну.

Але, в звязку зі вбивством Ратенау, боючись за своє життя та за життя семі, Чичерін еміґрував до Австрії.

До речі, сама уважна перевірка не найшла записів Чичеріна в адресному столі Віденського Поліцей-Дирекціон'а, через що маються підстави гадати, що Чичерін-еміґрант живе під... новим псевдонімом..."

Є докази переведення в життя таємної постанови комуністів щодо реевакуації всіх відповідальних робітникв за-кордон.

ЕВРОПЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ОБЄДНАННЯ.

БУКАРЕШТ, 29. липня. — В Букарешт, під головуванням Голови Української Дипльоматиної Місії в Румунії професора К. Мацієвича знову відбулося зібрання-сорозмова присвячене обговоренням питанню европейсько-українських взаємовідносин і спільної співпраці на шляху національного визволення.

З метою витворення деольоґічних підстав до українсько-еврейського обєднання, а також з метою притягнення до цієї роботи широких верств українсько-европейського суспільства, постановлено періодично випускати спеціяльний орґан-листівку під назвиськом „Обєднання".

Приступлено до підготовки випуску першого числа цього орґану.

НЕГРАМОТНІСТЬ В ЧЕСЬКІЙ АРМІЇ.

Згідно з останньою статистикою в чехословацькій армії є тільки 3 прц. неграмотних. Найменше неграмотних є між Чехами, а найбільше між Словаками і закарпатськими Українцями.

ПІДКИНЕНЕ ДИТТЯ У ЛЬВОВІ.

На днях невідома жінка при вулиці Сапіги у Львові покинула однорічне диття. Дитина мала в руках лист, в якому мати просить добрих людей заопікуватися її дочкою. Дитину віддано комісаріяту поліції.

МІЛІОН СТАРИХ ДІВИЦЬ.

Польський статистичний уряд оголосив статистику населення, яка вказує на чисельне відношення обох полів до себе. Загальне число населення в Польщі виносить 25.372.447, з чого 2,094.831 чоловіків а 13,-277.556 жінок. На 100 чоловіків припадає 110 жінок, з чого виходить, що міліон осіб жіночого полу — лишається старими паннами.

ЗАГАЛЬНО-ГРОМАДСЬКИЙ ПОДАТОК ЙДЕ ТУГО

БУКАРЕШТ, 3. серпня. — Оголошений большевиками загально-громадянський податок поступає кепско.

З сього приводу Харківська ґазета „Комуніст" повідомляє:

„Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету звенула увагу Київського, Волинського, Миколаївського, Одеського і Подільського Губерніяльних Виконавчих Комітетів на слабість праці по переведенню загально-громадянського податку і запропонувала негайно зміцнити податкову кампанію".

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. А. Бончевського, від. 10 повідомляє, що піврічний мітинґ відбудеться о 1. годині пополудни в неділю, 20. серпня 1922 в церковній гали. На порядку нарад вибір нового скарбника. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — А. Зановяк, предс.; М. Мельник, секр.

ІСТОН, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 137 У. Н. Союза подає до відома, що мітинґ відбудеться 20. серпня в читальняній гали. Члени мусять явитися всі, аби полагодити справи відділу, занедбані через виїзд давного секретаря. Єсть також кількох членів, котрим належиться запомога хорости. Членів, котрі жиють по других плейзах, взиваєсь подати адреси, і щоби не спізнювались присилати свої вкладки до відділу, щоби не потрібно було їх одного місяця суспендувати, а на другий місяць наново вписувати, бо се тілько робить богото труду в головній канцелярії та головному секретареви. На нашім теперішнім мітинґу прибуде до нас висланим головним урядом тов. Стефан Кудрик і буде мав промову в справі організації. Тож явіться всі і приведіть нових членів до нашої славної організації та до нашого відділу. — Д. Іськів, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. Згода, від. 20 У. Н. Союза повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 20. серпня о 12.30 годині пополудни в гали Української Хати, 2240 Ґрейлінґ Евеню. Проситься всіх прибути на час, щоб скінчити перед вічем і обговорити справу купна города та негайної помочи. — Т. Мусій, пр.; А. Крук, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40 У. Н. Союза повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, дня 20. серпня, о годині 6. вечером в гали Ф. Салайчик під ч. 908 Гесс ул. Кождий член повинен явитися, бо суть важні справи до полагодження. Так само повідомляється тих краянів, котрі хотілиб вступити до нашого братства і У. Н. Союза, нехай прийдуть на мітинґ, бо будеться принимати тілько за половину вступного до братства і У. Н. Союза. Котрі члени довгують, повинні вирівнати свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 доляра. — П. Вітковський, предс.; В. Гаврилів, кас.; Н. Гаврилів, секр.

СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ГОЛОДУЮЧИХ!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".